

Dkt. August Konkeli, Mithali, Kikao cha 16

© 2024 August Konkeli na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. August Konkeli katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali. Hiki ni kipindi namba 16, Kuishi na Wajinga, Mithali 26.

Karibu katika tafakari fupi fupi ya vitabu vya Mithali. Tumekuwa tukizungumza kuhusu makusanyo ya Mithali ambayo yamefanywa kwa jina la Sulemani. Tumekuwa tukizungumza kuhusu makusanyo hayo yaliyofanywa katika ua wa Hezekia, ambayo ni muda mrefu baada ya Sulemani.

Kitabu cha Mithali, bila shaka, kina mengi ya kuogofya ya kusema kuhusu mpumbavu. Inatumia takriban maneno matatu au manne tofauti kwa mpumbavu, kuanzia mtu ambaye hana ufahamu kwa kiasi fulani hadi mtu ambaye ni mdhihaki kamili, ambaye kwa kweli hudharau wazo la hekima. Lakini kuna sura moja katika Mithali ambayo kwa kiasi fulani imejitolea kwa asili ya wapumbavu na njia zao.

Na kwa hivyo, katika mazungumzo haya madogo, tunataka kutumia muda kidogo kuzungumza juu ya watu hawa. Kama tulivyosema mara kadhaa katika mazungumzo yetu ya awali, hatupaswi kujaribu kuwafikiria watu hawa kama watu wasio na elimu, wasio na ujuzi, au hawana akili. Hiyo sio shida yao yoyote.

Wanaweza kuwa na elimu ya juu. Wanaweza kuwa na akili sana. Wanaweza kuwa na ujuzi mwingi, lakini bado wanaweza kuwa wasio na hekima sana.

Bado wanaweza kuwa wapumbavu kabisa na kufanya mambo mabaya. Na bila shaka, wakati mwingine ni watu walio katika nafasi za juu na mashuhuri zaidi ambao hudhihirisha vyema sifa hizi za mpumbavu. Lakini sura hapa inaanza na aya inayoonyesha jinsi isivyofaa kumpa heshima mpumbavu.

Hilo si jambo sahihi kufanya. Ni kama theluji na mvua wakati wa mavuno. Pia inatuonya kuhusu njia ambazo baadhi ya mambo hayapaswi kuwa na wasiwasi kwetu.

Kwa hiyo, tunaweza kutishwa kwa njia mbalimbali. Lakini ikiwa vitisho hivyo na laana hizo ni tupu, ni kama tu kuruka kwa ndege. Wajinga, bila shaka, wanajaribu kutudhibiti, lakini tunapaswa kuwa waangalifu kuhusu jitihada zetu za kuwadhibiti.

Tatizo liko wazi sana. Kulazimisha haifanyi kazi kila wakati. Unaweza kuhitaji wakati mwingine ikiwa, kwa kweli, una idhini yake, lakini haitabadilisha watu.

Inaweza tu kuwadhibiti. Lakini hapa kuna mistari michache ambayo inajulikana sana na wengi wetu, iliyounganishwa pamoja, mistari ya nne na ya tano ya Mithali 26. Usimjibu mpumbavu kulingana na upumbavu wake, usije ukawa ubatili kama yeye.

Mjibu mpumbavu sawasawa na upumbavu wake, asije akawa mwenye hekima machoni pake mwenyewe. Kwa hivyo hii inamaanisha nini unaposhughulika na mpumbavu? Je, tunapaswa kuzungumza nao au sivyo? Ninapenda kuonyesha Mithali hizi mbili kwa majadiliano kati ya Richard Dawkins na Alistair McGrath. Sasa, Richard Dawkins, unajua, alikuwa mwanabiolojia katika miaka ya 70 ambaye alifananisha jeni, akaiita ya ubinafsi, na kisha kutoka hapo akagundua kuchanganua mwenendo wote wa wanadamu kana kwamba anaelewa watu vizuri na kudhihaki wazo kwamba kunaweza kuwa na kitu chochote kwa wazo la uumbaji wa maisha na uumbaji wa wanadamu ili waishi jinsi wanavyoishi.

Na hivyo, alikuwa maarufu kwa kitabu chake, *The God Delusion*. Sasa, jambo moja ambalo mwanatheolojia kama Alistair McGrath hangefanya ni mjadala Richard Dawkins. Walikuwa na mahujaji ya kuvutia sana kwa sababu Dawkins alitoka Mkristo hadi kuwa mdharau aliyejidhihirisha, ambapo Alistair McGrath alihama kutoka kuwa mtu mwenye shaka hadi kuwa Mkristo.

Walisogea pande tofauti kabisa. McGrath aliandika kitabu kidogo kiitwacho *The Dawkins Delusion*, na yote aliyofanya katika kitabu hicho kidogo yalionyesha kwamba mahitimisho ya Dawkins yote yaliegemea kabisa kwenye majengo ambayo alidhani. Alichukulia kwamba biolojia ya maisha ni ya asili ndani ya ulimwengu wenyewe na kwamba kwa hiyo kila kitu tunachokiona kuhusu seli na kazi yake ni yote ya kujua kuhusu seli na kazi zao, na tunaweza kuichambua ipasavyo.

Na kisha akaielezea kwa njia ya upuuji kana kwamba seli zina mawazo yao wenyewe. McGrath alichofanya ni kuonyesha upuuji wa baadhi ya mawazo haya. Moja ya hadithi ambazo McGrath anazo katika kitabu chake ni mwanafunzi anayekuja kwenye mihadhara yake na alikuwa mshiriki wa Dawkins.

Matokeo ya kusikia kwake mhadhara wa McGrath ni kwamba alikasirika kwa sababu kila kitu alichokuwa akiamini kilikuwa kimeharibiwa. Ilitolewa kutoka chini ya miguu yake. Na kwa hivyo, McGrath anafanya nini? Kweli, hajaribu kubadilisha mawazo ya Dawkins.

Humjibu mjinga sawasawa na upumbavu wake. Na kusema ukweli, hakubishana na mwanafunzi huyu pia kwa sababu mwanafunzi huyu alikuwa akijibu kwa hasira tu kwa hisia ya kusalitiwa, na hakuwa katika nafasi yoyote wakati huo kwamba angebadilisha mawazo yake. Lakini McGrath alifanya nini? Alimjibu yule mpumbavu kulingana na upumbavu wake kwa sababu alielekeza kwa wasikilizaji ambao walihitaji kujua ni nini kilikuwa kibaya na hoja ya Dawkins na alikuwa na ufanisi sana katika kuifanya hivi kwamba mja wa Dawkins alipaswa kuhoji, ilibidi atambue kwamba

imani yake mwenyewe ambayo alikuwa ameweka katika hoja hizi zote potofu za kibiolojia ilikuwa imepotoshwa.

Kwa hivyo, kuna njia ambazo tunahitaji kuwa waangalifu katika kujibu wale watu ambao hawatabadilisha mawazo yao. Tuna methali zingine zinazozungumza juu ya mlevi na njia ambayo, kama tulivyoona kutoka kwa shairi, mlevi hujiumiza mwenyewe. Na kuna methali kidogo kuhusu hilo.

Wajinga wanarudia ujinga wao. Wajinga wana dhana zao zote, ambazo tayari tumezionesha. Lakini pia ni hatari.

Ni mjumbe hatari. Methali husema, ukituma ujumbe na mpumbavu, unajikata miguu. Methali zinaweza kuwa hatari sana kinywani mwa mpumbavu kwa sababu huzitumia kwa njia zisizofaa kabisa.

Hali ni hatari ikipewa mjinga. Aina ya marudio kutoka mstari wa kwanza. Na hapa tena, wazo lile lile ambalo msemu mkali na ulio wazi unaweza kutisha na kutumiwa vibaya na mtu asiyeuelewa.

Mvivu. Inavutia. Nimekuwa mvivu katika maisha yangu kwa nyakati tofauti, lakini mbunifu katika kutoa visingizio.

Haiwezi kwenda nje. Kuna simba mtaani. Anajua jinsi ya kuepuka wajibu.

Ajizi na kutofanya kazi hivi kwamba hata hawatajilisha wenyewe. Na bado mvivu anaweza kufikiri kwamba wao ni werevu sana. Wajinga ni wabishi.

Watachukua upande na kuingia katika ugomvi wa wengine ambapo hawana biashara. Hawaelewi nguvu mbaya ya udanganyifu. Wanashindwa kuelewa shida ambayo uchongezi au malalamiko husababisha.

Ni kama kuongeza mafuta kwenye moto. Na kisha bila shaka wakati mwingine, unajua, tunafikiri ni busara kuwa na ulaghai. Na wakati mwingine ulaghai na marafiki zetu, ambayo ni aina mbaya zaidi ya mpumbavu wote.

Maneno ya kujipendekeza ni kama fedha najisi kwenye sufuria. Unajua, sikuzote mimi huona ugumu kujua jinsi ya kupokea pongezi kwa sababu mara nyingi sina uhakika kabisa ikiwa mtu fulani ana tabia nzuri kwa sababu anahisi anahitaji au ikiwa mtu anasema jambo ambalo anaamini kweli kuwa ni kweli. Lakini mara nyingi, tunachofanya ni kusema mambo ambayo ni mazuri ili kujaribu kuunda aina fulani ya majibu ambayo tunatafuta.

Tunapaswa kuwa waangalifu ili tusiamini sifa za kubembebeza na tuwe waangalifu kuhusu chuki inayofichwa kwa hila. Mwishowe, waongo kwa kweli huwachukia wale

wanaowadhulumu. Kwa hivyo tunahitaji kukumbuka kwamba hotuba na mazungumzo sio kila wakati inavyoonekana.

Wajinga ni wajanja sana katika kutumia vitu hivi kwa njia ambazo ni madhara kwa kila mtu, lakini hasa kwao wenyewe. Kwa hivyo, Mithali 26 kwa kweli inatupa mengi ya kutafakari linapokuja suala la kufikiria juu ya njia ambazo wapumbavu hutenda. Na kwa bahati mbaya, kuna mielekeo ambayo sote tunaweza kuwa nayo.

Huyu ni Dk. August Konkeli katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali. Hiki ni kipindi namba 16, Kuishi na Wajinga, Mithali 26.